

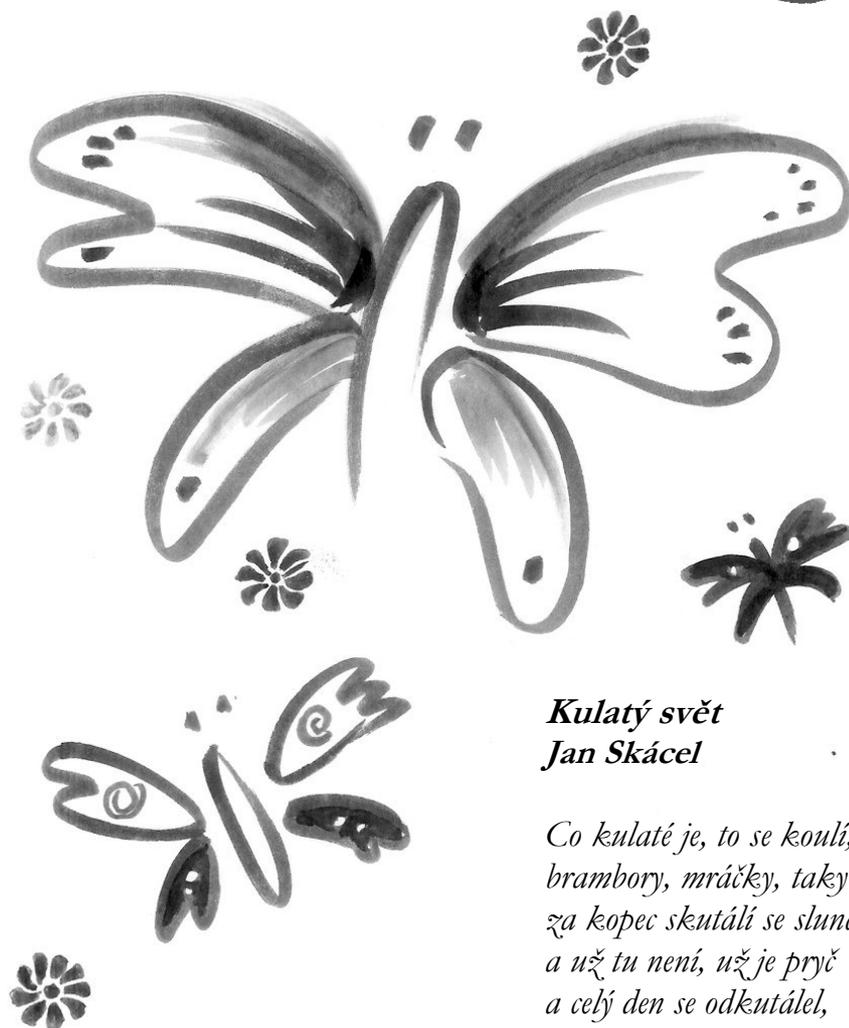
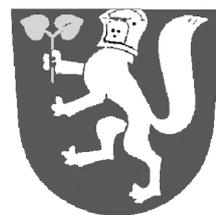
noviny Krakovan a Božce

číslo 55

duben 2007

vydává OÚ Krakovany

cena 5 Kč

Kulatý svět *Jan Skácel*

*Co kulaté je, to se koulí,
brambory, mráčky, taky míč,
za kopec skutálí se slunce
a už tu není, už je pryč
a celý den se odkutálel,
stmívá se rychle, chodí tma
a děti vracejí se domů,
tam na ně čeká maminka,
má pro každého hrnek mléka,
noc si už šlape na paty,
a jak to čerstvé mléko chutná
z hrníčku, jenž je kulatý.*

Obsah čísla

- 2 Slovo starosty
- 4 Zprávy zastupitelstva obce
- 4 O třídění odpadů
- 5 Základní organizace ČSCH
- 6 Plesová sezóna a karneval
- 6 Zápis do ZŠ a MŠ Krakovany
- 6 Žákovská kopaná
- 7 Flora a fauna kolem nás
- 8 Jarní povídky
- 8 Dub v Božci
- 9 Jaro
- 9 Zvířecí mazlíčci
- 9 Svatý Jiří
- 10 Velikonoční tradice ve světě

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

neobvykle teplá zima končí a jaro se nezadržitelně ujímá své vlády. Příchod jara je předzvěstí velikonočních svátků u příležitosti kterých vychází Noviny Krakovan a Božce.

V tomto velikonočním vydání jsem Vás chtěl původně informovat o výši vodného a stočného, problematice spojené s výstavbou domovních vodovodních a kanalizačních přípojek a v neposlední řadě o připravované opravě místních a krajských komunikací v Krakovanech. O všech výše uvedených tématech se ve svém článku zmíním, ale na základě vašich nesčetných dotazů bych chtěl největší prostor věnovat problematice domovních studní.

Dne 16. 3. 2007 jsem měl na odboru životního prostředí Městského úřadu v Kolíně dlouhé a doufám, že i podmětné jednání věnované problematice domovních studní.

Vodní zákon rozlišuje vlastníky domovních studní do dvou kategorií.

V první kategorii jsou fyzické osoby (občané) nepodnikající, v druhé kategorii jsou právnické a fyzické osoby podnikající.

Nejprve několik vět k občanům, kteří nepodnikají. Občané nepodnikající nemusí mít k domovní studní vybudované před 1. lednem 1955 stavební povolení ani kolaudaci a rovněž nemají žádnou ohlašovací povinnost.

Občané nepodnikající, kteří vybudovali domovní studni kopanou nebo vrtanou po 1. lednu 1955, musí mít na studni stavební povolení a kolaudační rozhodnutí.

Občané nepodnikající, kteří mají na studni vybudovanou po 1. lednu 1955 stavební povolení s nabytím právní moci a kolaudační rozhodnutí si musí na Obecním úřadě v Krakovanech pouze vyzvednout tiskopis „Žádost o povolení k odběru podzemních vod pro potřeby jednotlivých občanů (domácností)“. Vyplněný tiskopis musí nejpozději do 30. 6. 2007 odevzdat na Odbor výstavby Městského úřadu v Týnci nad Labem (pan Kyselák) a tím jejich povinnost končí.

Občané nepodnikající, kteří mají na studni vydané stavební povolení (platí i stavební povolení vydané bývalým odborem výstavby ONV společně s povolením na stavbu rodinného domu), ale postrádají kolaudační rozhodnutí, si musí na

Obecním úřadě v Krakovanech vyzvednout tiskopis „Žádost o povolení k užívání vodních děl“. Vyplněný tiskopis musí nejpozději do 30. 6. 2007 odevzdat na Odbor výstavby Městského úřadu v Týnci nad Labem (pan Kyselák) a tím mají podanou žádost o kolaudaci studny.

Občané nepodnikající, kteří nemají na studni vydané stavební povolení ani kolaudační rozhodnutí, si musí na Obecním úřadě v Krakovanech vyzvednout tiskopis „Žádost o stavební povolení k domovní studni nebo jinému vodnímu dílu potřebnému k odběru podzemních vod pro potřeby jednotlivých občanů (domácností)“. Vyplněný tiskopis musí nejpozději do 30. 6. 2007 odevzdat na Odbor výstavby Městského úřadu v Týnci nad Labem (pan Kyselák) a tím mají podanou žádost o stavební povolení na studni.

Nyní několik vět k druhé kategorii, do které jsou zařazeny právnické a fyzické osoby podnikající. Na právnické a fyzické osoby podnikající se časový limit vymezený 1. lednem 1955 nevztahuje. Právnické a fyzické osoby podnikající musí mít na každou studni bez ohledu na její stáří vydané stavební povolení s nabytím právní moci a kolaudační rozhodnutí.

Právnické a fyzické osoby podnikající, které mají vydané na studni stavební povolení a kolaudační rozhodnutí, si musí vyzvednout na Obecním úřadě v Krakovanech tiskopis „Žádost o povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami“. Vyplněný tiskopis odevzdají nejpozději do 30. 6. 2007 na Odbor životního prostředí Městského úřadu v Kolíně (pan Procházka) a tím jejich povinnost končí.

Právnické a fyzické osoby podnikající, které nemají na studni vydané stavební povolení ani kolaudační rozhodnutí, si musí na Obecním úřadě v Krakovanech vyzvednout tiskopis „Žádost o stavební povolení k vodnímu dílu“. Vyplněný tiskopis musí nejpozději do 30. 6. 2007 odevzdat na Odbor životního prostředí městského úřadu v Kolíně (pan Procházka) a tím mají podanou žádost o stavební povolení. Nesplnění výše uvedených náležitostí vyžádaných vodním zákonem, může být u občanů trestáno pokutou až do výše 50000,- Kč a u podnikatelů pokutou až do výše 1000000,- Kč.

Pevně věřím, že se nám společnými silami podaří shora uvedené povinnosti splnit. Starším občanům v případě nutnosti pomůže s administrativou obecní úřad.

Nyní přejdeme od domovních studní k vodnému a stočnému.

Problematika spojená s vodným a stočným byla podrobně projednána na veřejné schůzi zastupitelstva obce konané dne 15. 2. 2007 v Pohostinství u Rohlíčků. Z tohoto důvodu se omezím pouze na stručnou rekapitulaci.

Na svém jednání dne 13. 12. 2006 přijalo ZO Usnesení č. 4/2006, kterým stanovilo výši vodného v obci pro rok 2007. ZO po obsáhlé diskusi stanovilo výši vodného pro rok 2007 na 25, 87 Kč za 1 m³ včetně 5% DPH. Výše vodného byla stanovena v souladu se zákonem č. 515/2006 Sb. Vodné bude čtvrtletně vybírat společnost VODOS Kolín (složenkami) na základě odečtu vodoměrů. Jinými slovy řečeno, každá domácnost zaplatí počet m³ vody nasčítaných na vodoměru. V současné době je na veřejný vodovod napojena školní jídelna, čtyři bytové domy, obě pohostinství, čistírna odpadních vod a tři rodinné domy. Cena vodného v Krakovanech je shodná s cenou vodného v Týnci nad Labem a jedná se o cenu v kraji obvyklou.

Od vodného přejdeme ke stočnému.

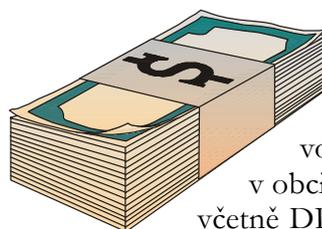
Rovněž na svém jednání dne 13. 12. 2006 přijalo ZO Usnesení č. 5/2006, kterým stanovilo výši stočného v obci pro rok 2007. Stočné obsahuje veškeré nákladové položky zahrnuté do konečné ceny, včetně svozu odpadní vody fekálními vozy z domácností nenapojených na veřejný řád splaškové kanalizace. ZO po obsáhlé diskusi stanovilo výši stočného pro rok 2007 na 15, 92 Kč za 1 m³ včetně 5% DPH. Pokud přepočítáme náklady na stočné z m³ na hlavu, vychází nám částka 2,- Kč na osobu a den. 68 domácností, které složily dobrovolnou zálohu na stočné, většinou ve výši 5000,-Kč, bude celá záloha vrácena k 30. 4. 2007.

Touto cestou jim jménem svým i obce děkuji za poskytnutou pomoc. Rodinám s třemi a více dětmi do 18 – ti let poskytne obec příspěvek na stočné ve výši 20,- Kč na dítě a kalendářní měsíc. Občané jejichž domácnosti nejsou vybaveny sociálním zařízením (koupelna a splachovací WC) musí tuto skutečnost nahlásit na obecní úřad a na základě toho budou hradit nižší stočné v souladu se zákonem č. 515/2006 Sb. Chalupáři budou za objekty, ve kterých není přihlášen k trvalému pobytu žádná fyzická osoba, hradit stočné ve výši 800,- Kč za dům a kalendářní rok. Stočné bude vybíráno až od 1. 1. 2007, protože v roce 2005 a 2006 byly veškeré náklady spojené s čištěním vody hrazeny výhradně

z prostředků obce. Stočné bude čtvrtletně vybírat společnost VODOS Kolín (složenkami).

Pokud sečteme náklady za 1 m³ vodného a 1 m³ stočného, dostaneme se na částku ve výši 41,79 Kč. Z uvedeného vyplývá, že cena v naší obci, je poměrně hluboko pod průměrem celostátním i krajským.

Závěrem ještě několik vět k výstavbě domovních vodovodních a kanalizačních přípojek.

Nejprve se zmíním o vodovodních přípojkách. Náklady na zhotovení 229 ks vodovodních přípojek v obci činí 3991709,- Kč včetně DPH. Od 220 občanů bylo vybráno celkem 1320000,- Kč. Uvedená čísla mluví jasnou řečí. Pokud se obci podaří získat zbývající finanční prostředky, budou všechny domovní vodovodní přípojky zhotoveny v letošním roce. V opačném případě budou vodovodní přípojky zhotoveny v letošním roce pouze v lokalitách, které trpí chronickým nedostatkem vody zbývající výstavba bude realizována až v roce 2008.

Obdobná je situace s výstavbou domovních kanalizačních přípojek. Celkové náklady na doposud nezhotovené kanalizační přípojky činí 2083777,- Kč. I v tomto případě platí, že pokud se obci podaří získat potřebné finanční prostředky, budou všechny domovní kanalizační přípojky zhotoveny ještě v letošním roce. V opačném případě bude nutné rozložit výstavbu i do roku 2008. Přestože celkové náklady na zhotovení vodovodních a kanalizačních přípojek se téměř rovnají rozpočtu obce na celý rok, mohu Vás ubezpečit, že společně se zastupitelstvem obce učiním vše, pro získání potřebných prostředků a tím i dokončení této výstavby v letošním roce.

Pokud se nám tento záměr podaří naplnit, zahájíme následně generální opravu místních i krajských komunikací v obci. Podrobnější informace o výstavbě domovních vodovodních a kanalizačních přípojek, byly uvedeny na veřejné schůzi zastupitelstva obce konané dne 15. 2. 2007.

Úplně na závěr ještě jedna potěšující informace pro občany Božce. 12. března podala obec, na základě projektové dokumentace zpracované VODOSEM Kolín, žádost o vydání územního rozhodnutí na stavbu vodovodu v Božci.

Od výstavby v obci se však vraťme k nadčasovým hodnotám.

Přeji Vám příjemné prožití Velikonoc, krásné jaro a mnoho pohody a klidu na duši. ❖

Zprávy zastupitelstva obce

1) ZO projednalo zprávu o kontrole hospodaření obce v roce 2006. Kontrolu provedli pracovníci Odboru kontrolního krajského úřadu Středočeského kraje ve dnech 11. 12. 2006 a 7. 2. 2007. Nebyly zjištěny chyby a nedostatky.

2) ZO poskytlo půjčky z fondu rozvoje bydlení čtyřem našim občanům v celkové výši 175000,- Kč. Splatnost půjčky je 3 roky, platí se 1544,- Kč měsíčně při půjčce ve výši 50000,- Kč.

3) Byly zakoupeny panely na vybudování příjezdové cesty k čistírně odpadních vod.

4) Byla přijata petice proti diskriminaci obyvatel venkova. Jejím smyslem bylo upozornit poslance a senátory, aby změnily zákon o rozpočtu určení daní na vesnice. Zjednodušeně vyloženo je to tak, že ve městech dostávají na jednoho obyvatele více peněz z rozpočtu než na vesnici.

5) Byl schválen rozpočet na rok 2007 (7563600,- Kč) jako vyrovnaný. Vedle běžných výdajů obce zde bude vykryta i část nákladů na domovní kanalizační a vodovodní přípojky.

6) V letošním roce zůstaly poplatky za svoz komunálního odpadu ve stejné výši jako v loňském roce, protože je obec dotuje částkou 250000,- Kč. Ve dnech 31. 3. 2007 a 1. 4. 2007 se uskuteční svoz nebezpečného a objemového odpadu, který je pro občany zdarma. Současně proběhne sběr starého železa.

7) Obec přispěje v tomto roce na zajištění dopravní obslužnosti částkou 98298,- Kč, což je na jednoho obyvatele 127,- Kč.

8) Občanům, kteří dobrovolně složily zálohy na stočné, budou peníze vráceny k 30. 4. 2007. Zastupitelstvo děkuje všem těmto občanům, že pomohli obci. ❖

Dagmar Tlučbořová

O třídění odpadů

Tak jsem si zase zkusila něco nového. Z iniciativy pana starosty Poláka, týkající se potřeby práce s krakovanskými dětmi ohledně vztahu k životnímu prostředí, nebylo už daleko k nápadu popovídat si o záhadných barevných kontejnerech, které našly místo před oběma obchůdky. Třídění odpadu je věc týkající se každické domácnosti, ale bohužel zatížená řadou mýtů a neznalostí. Jak lépe informovat dospěláky než přes jejich pýchu – šikovné dětičky.

Ačkoli mé pedagogické zkušenosti se blížily nule dopadlo setkání, které snad ani nesnese označení přednáška, nad očekávání dobře. Děti výborně spolupracovaly, pro mnohé z nich je třídění odpadů běžnou věcí a za to patří jejich rodičům velký dík. Na závěr povídání o tom, do kterého kontejneru co patří a co ne a kam s věcmi, u kterých to není zcela jasné jako jsou zbylé nepou-

žité léky a chemikálie či objemný odpad jsme si slíbily, že v Krakovanech a okolí už se nebudou povalovat plastové lahve.

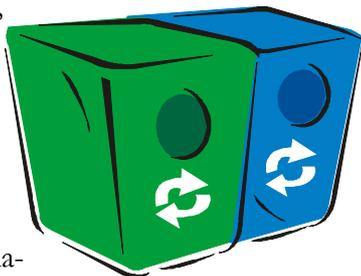
Velmi bych si přála a zkušenost s reakcí dětí mi dává naději, že pro ně bude třídění odpadu běžnou věcí na úrovni denní hygieny.

Pro dospělé doplním několik mýtů a omylů, které bývají zbytečnou překážkou k zodpovědnému chování hodnému člověka žijícího v 21. století, které se souhrnně nazývá TŘÍDĚNÍ ODPADŮ:

- Před vhozením do kontejneru je třeba odstranit z PET lahve víčko a etiketu – **NE!** PET láhve můžete do kontejneru vhadovat i s víčkem a etiketou, obojí bude při dalším zpracování odstraněno. Láhve sešlápněte! Nesešlápnuté láhve jsou objemnější, méně se jich do kontejneru vejde,

zdražují přepravu a recyklace se stává nákladnější.

- Před vhozením do kontejneru je třeba kelímky od jogurtů, másla a jiných potravin vymýt – **NE!** Postačí, když je obal prázdný, např. vyškrábnutý.

- Osobně tyto vyplachují pouze z důvodu příjemnější manipulace. Zbytek nečistot je odstraněn při dalším zpracování.
- Před vhozením do kontejneru se musí z časopisů a dokumentů odstranit sešité kovovými svorkami – **NE!** Není třeba je odstraňovat. Při dalším zpracování, takzvaným rozvlákněním, jsou odloučeny. Z papíru se stane hladká kaše a těžší části jako svorky a sponky klesnou ke dnu, odkud jsou vybírány magnetem.
 - PVC je také plast a patří do žlutého kontejneru – **NE!** PVC do kontejneru na tříděný odpad nepatří! Komplikuje následné zpracování, obsahuje chlor, při zahřátí vznikají nebezpečné zplodiny. Bývá označen značkou 3, jedná se například o novodurové trubky či linoleum.
 - Před vhozením do kontejneru musím plastové obaly od kosmetiky vymýt, je to chemikálie – **NE!** Stačí když zbytky od šamponů, mýdel, krémů vylijete. Dočistě-

ny budou při dalším zpracování. Toto platí i pro dřevitou většinu čisticích a úklidových přípravků, které jsou dnes již biologicky odbouratelné, v opačném případě jsou označeny známou „pirátskou lebkou“ jako jedy a do kontejneru nepatří ani po vymytí.

- Před vhozením do kontejneru musím z dopisních obálek vytrhnout foliové okénko – **NE!** Zpracovatelé mají zařízení, které si s okénky poradí za vás.
- Obaly od mléka, džusů apod., tzv. tetrapaky patří mezi papír – **NE!** Nápojové kartony patří do zvláštních kontejnerů, které jsou zatím spíše výjimkou, je tedy nutné je umístit do směsného odpadu. Pokud se setkáte s takovýmto kontejnerem (oranžový) je konstruován tak, aby bylo možno do něj obal vhodit pouze sešlápnutý. Umělohmotné uzávěry není třeba odstraňovat.

Doufám že těchto pár poznámek vás přesvědčilo, že třídění odpadů není nic složitého. Snad se dočkáme i toho, že kontejnery nebudou přecpané k prasknutí. Je nejvyšší čas se začít chovat zodpovědně. Příroda není náš majetek, ale my jsme její součástí a čím bude v horším stavu, tím hůře se nám a našim dětem bude žít. ❖

Ludmila Vrabcová

Základní organizace ČSCH

Jubilejní 30. výstava ZO ČSCH Krakovany, konaná ve dnech 23. – 24. 9. 2006, byla především svátkem holubářů, drůbežářů a dále chovatelů českých strakáčů.

Při této příležitosti členové oslavili 40. výročí založení místní organizace a zavzpomínali na začátky, které jako všude, nebyly jednoduché. Zlom přinesl rok 1985, kdy začala výstavba vlastního areálu.

Nebyla to práce marná, neboť navštívit tuto výstavu patří k chovatelským svátkům a vidět ve voliérách vedle sebe holuby, kterých bylo 335, drůbež a králíky různých plemen, je opravdu zážitek. Pěkné podívání je i na několik čestných cen, které naši chovatelé získali.

Při zpětné vzpomínce nelze výstavu hodnotit jinak, než na výbornou.

Aranžmá, kvalita zvířat, organizace posuzování, občerstvení a počasí, to vše nastavilo latku pro následování hodně vysoko.

Chovatelé v čele s přítelem Tučkem, Dariusem, Havrdou a dalšími dokázali vytvořit dva báječné chovatelské dny.

Přejeme mnoho dalších chovatelských úspěchů!! ❖

Plesová sezóna a dětský karneval v Krakovanech

Poslední víkend v březnu skončila plesová sezona v Krakovanech. Konaly se tradičně tři plesy a to v lednu hasičský, s únoru sportovní a v březnu ples pořádaný červeným křížem. Zhodnocení plesové sezony. Z mého pohledu se vydařila, i když účast oproti předešlým letem byla menší. Kapely hrály dobře a lidé se pobavili a odreagovali od každodenních starostí a o to hlavně jde. V dnešní době plné stresu je to důležité.

Na dětský karneval přišlo 86 dětí a většina byla v hezkých maskách. Je těžké vybrat deset nejlepších. Doufám, že karneval se líbil, děti si zařadily a Křemílek a Vochomůrka měli úspěch. Není jednoduché maminky přesvědčit, aby s organizací karnevalu pomohly, proto touto cestou děkuji dvěma mladým maminkám, které se zapojily.

Organizátorům všech plesů děkujeme a přejeme hodně úspěchů v pořádání dalších akcí. ❖

L. Kašíková

Zápis do Základní školy a Mateřské školy v Krakovanech

Zápis pro školní rok 2007/2008 se konal v základní škole v pátek 26. 1. 2007 od 12 do 17 hodin. Dostavilo se celkem 11 dětí. Z toho pět bylo s odkladem školní docházky o jeden rok. Všem žákům bylo vydáno rozhodnutí o přijetí do 1. ročníku základní školy.

Zápis do mateřské školy pro příští školní rok se konal v pátek 2. 2. 2007 od 13 do 17 hodin. K zápisu se dostavilo 12 dětí z Krakovan a Uhlířské Lhoty. Zájem o přijetí do mateřské školy je větší než povolená kapacita prostor

budovy. Z tohoto důvodu budou upřednostněny děti starší a děti zaměstnaných rodičů. Obec podala žádost o dotaci na rekonstrukci budovy mateřské školy. Pokud by v příštím roce k přestavbě došlo, zvýšila by se kapacita školy a mohlo by být vyhověno všem zájemcům.

Školní jídelna

Od 2. ledna 2007 došlo k personálním změnám ve školní jídelně. Na místo vedoucí školní jídelny nastoupila paní Zdena Rohlíková. Jídelna poskytuje stravování dětem z MŠ, žákům ze ZŠ a všem zaměstnancům. Obědy se také rozvážejí občanům místním i z okolních vesnic. ❖

Jitka Holíková, Alena Gerhátová

Žákovská kopaná - turnaj DSO Pečky

Únorovou sobotu se krakovanští fotbaloví žáci zúčastnili III. ročníku turnaje v sálové kopané O pohár DSO Pečeka.

Jednalo se o celodenní turnaj a na sobotní dobrodružství jsme vyrazili již před sedmou hodinou ranní.

V Parkhale v Pečkách se nás sešlo 7 družstev – obhájci AFK Pečky, SK Sokoleč, SK Kostelec

nad Černými Lesy, Meteor Stříbrná Skalice, SK Krakovany, TJ Voktoría Radim a Sokol Plaňany.

Družstva ve vzájemných utkáních sehrála 21 zápasů. Nevěděli jsme do čeho jdeme, protože všechna naše protidružstva hrají vyšší soutěže.

Kluci zabojovali a v odpoledních hodinách jsme hráli ve finále, kde jsme poprvé neporazili soupeře AFK Pečky a uhráli jsme výsledek 1: 2. To byl náš jediný nevydařený zápas, kde se již projevila únava. Pečky naopak prohrály zápas s SK Skalici a remízovaly s SK Kostelcem.

Tak jsme se papírově nejslabší a nováčci k tomu v turnaji stali pro soupeře nečekaným, ale zasluženým vítězem. Soupeři byli zaskočeni, ale v průběhu celého dne nám dávali najevo přízeň svou podporou při jednotlivých utkáních, protože naše výprava měla nejméně fandů z řad rodičů.

Touto cestou bych chtěl pochválit všechny kluky, kteří se turnaje zúčastnili. O vítězství se zasloužil celý kolektiv, v útoku kraloval Aleš Dostál, který soupeřům nandal snad 14 gólů, sekundovali Pět'a Kozel, Martin Loužil, Honzík Malina. Obrana se činila a gólman Roman Rejfek, tým rovněž svým výkonem podržel.

Jakož to vítězové jsme obdrželi putovní pohár, čímž bychom se měli příští rok opět turnaje zúčastnit.

Děk patří i rodičům, kteří s námi strávili celý den, povzbuzovali naše kluky a zajistili dopravu.

Myslím, že touto cestou patří poděkování všem zúčastněným za vynikající reprezentaci Krakovan. ❖

Douděra, Dostál

Jarní příprava

V neděli 18. 3. 2007 naše žákovské družstvo, které je po zimní přestávce na prvním místě tabulky okresního přeboru, sehrálo přípravné utkání od 14:00 hodin s žáky Velimi. Chlapcům a jedné dívce se po dobrém výkonu dostalo zasluženého výsledku 5: 2.

O týden dříve 10. 3. jsme sehráli přípravné utkání na hřišti AFK Kolín se staršími žáky, kde jsme rovněž zvítězili. Střelce opět nezklamal Aleš Dostál, ale pochvala patří celému týmu.

Zatím se nám v přípravě daří, tak nám držte palce a přijďte se na nás podívat a podpořit nás na zápasy, které budeme hrát na domácím hřišti. ❖

Douděra, Dostál

Flora a fauna kolem nás

Zajímá vás, s jakými zvířaty se můžete v české přírodě potkat a které rostliny a stromy se tu vyskytují?

Nejběžnějšími druhy divoce žijících zvířat jsou zajáci, svišti, vydry, kuny a norci. V lesích a na polích nejčastěji uvidíte bažanty, koroptve, divoká prasata, vysokou zvěř, kachny a husy. Dále dravce – kánata, poštolky, vzácně i orly a volavky. S trochou pozornosti narazíte při procházce přírodou na desítky drobných i větších ptáků, jako jsou sýkory, drozdí, strakapoudi, kukačky, datlové, žluny, špačci, vrabci, vlaštovky a jiříčky, straky a další. Při opatrném našlapování a vyvarování se zbytečného hluku vám bude odměnou pohled na drobné obratlovce jako ještěrky, žáby, hlodavce, v nádržích čolky a ryby, škeble. V porostech v trávě pak bezobratlé – hmyz a plže.

Přestože byly původní lesní porosty uměle nahrazeny stejnověkým porostem smrkovým a borovým, stále najdeme třetinu lesa v původním složení, pro Českou republiku přirozený výskyt smíšených dubových, jedlových a smrkových lesů.

Českým symbolickým stromem je lípa, tohoto druhu je i největší žijící strom na našem území,

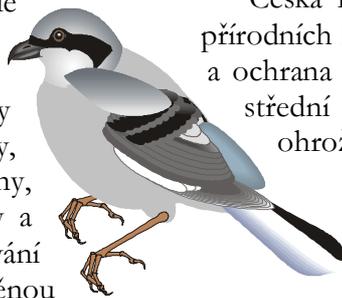
památný strom Vejvodova lípa na území obce Pastviny nedaleko Ústí nad Orlicí, ve výšce 130 cm má obvod kmene 12,5 metru. Klokočovská lípa v Železných horách je považována za nejstarší český strom. Její věk lze jen těžko odhadnout, někdy se uvádí 1000 let. Víme, že ve 14. století byla již vzrostlým stromem.

Česká republika je zemí, která si váží svých přírodních krás a proto je chrání. Dlouholetá péče a ochrana zachovaly autentickou podobu krajiny střední Evropy, v níž se daří mnoha ohroženým druhům živočichů a rostlin.

K 31. 12. 2004 byly v České republice 4 národní parky a 24 chráněných krajinných oblastí, nepočítaně přírodních rezervací a památek.

Ochrana přírody je složitým a náročným úkolem, kterému se věnují stovky vášnivě zapálených vědců – botaniků, dendrologů, zoologů, entomologů ať již profesionálně nebo jako hobby. S ohledem na zachování druhové diverzity území je možné provozovat i čistě ekomické činnosti jako myslivost či zemědělské hospodaření. ❖

V. Vrabec

Jarní povídání

Je úterní večer, poslední zimní, protože zítra je první jarní den.

Tento článek píše opravdu v předjarní večer, ale..... Z proskleného balkonu, v ruce hrnek s čajem a rumem, zírám na pravé lednové počasí, chumelí a chumelí. V Růžové ordinaci Mázl podvádí Gitu a já mám pocit, že ani čerstvě natrhané narcisy a hyacinty, které jsem odpoledne zachránila ze spárů sněhu, tu náladu na jarní nepozvednou.

Ale přeci jen už nám to všem, kdo máme rádi trochu té zeleně, nedá a začínáme plánovat, co a jak letos vysadíme. Má sousedka, snad se nebude zlobit, se nemůže dočkat a u dveří ji už týden vartuje oleandr.

Tak tedy, co letos na ty západní, severní, východní a jižní okna? Trošku inspirace si Vám dovoluji předat z moudrých knížek.

V posledních letech nejvíce problémová západní strana, která nás začíná čím dál víc děsit bouřlivými větry, by mohla být osázena balkongoldem, malé žluté kvítka v převisu. Je sice krásný, ale pracný. Bujně naroste, hojně kvete, ale potřebuje občas tu péči, že odkvetlé květy pracně ostriháme. Z vlastní zkušenosti vím, že jeden truhlík „pidlám“ hodinu, ale vodě a větru stopro odolá. Další adept by mohl být žlutě pestrý Elfengold „SASKA“, sice má jen lístky, ale zato nezvyklé. Dalším je převislý lilek - ten potřebuje k životu pouze dobrou zemi, moře vody a hnojení. Nic víc, vše udělá za Vás. Sly by i kejklířky a netykavky, ale ty chránit právě před větrem.

Na sever by sedly fuksie, at' už keříčkové či převislé. Jsou jich stovky, tak stačí jen vybrat ty naše favoritky. Různé begonie poslouží stejně.

K tomu by se mohla přidat Dichondra, stříbrný déšť, zase jen listoví, ale zato stříbřitě se lesknoucí a dorůstající až dvou metrů. Všechno se má zkusit. Východní a jižní strana má možnosti, že si ani leckdy nevybereme.

Muškáty, surfinie, petunie, voňavé převisle karafiátky, do těch ale nesmí pršet, převislá rozmarýna, černooká zuzana, vilec-kobeá „dvoutvárka“, kosmatec, gazanie, šruchy, kapská astra, otočník –

vanilka, okrasný tabák, turan, lobelky, laločnice přímořská, vějířovka – scaevola, všelicha, vitálka, verbeny a různé kopretiny. No a pokud si na to netroufáte, co takový afrikán?

Nezklame, potěší a udělá službu, ten jeho klasický smrádek odpudí drzou letní havět, co nám leze do domů.

Tak to by jsme měli z krku okna.

A co terasy a prostory kolem domků?

Z tradičních jsou to staré známé oleandry, různé druhy palem, libora, datury, ale můžeme zkusit i hořcový stromek (modré drobné kvítky), který se dá tvarovat, kalokvět - tak ten je super, kvete pokud ho nebudete přesazovat a moc si ho nevsímat. Dále bugenvilea, která vykvete opravdu jen v teplém létě a neměla by jí klesnout teplota pod 10°C. Docela se rozšířily olivovníky a citrusy. Bledě modré olovence, australská pandorea.

Na to vše by nám asi dvorky stačily, ale co s tou vší nádherou na zimu? Proto vybírejte uvážlivě, ale člověk těžko odolá. I já přes letité protesty rodiny, se letos chystám vyzkoušet pár, pro mě novinek.

Tak si budeme navzájem držet palce, aby nám to jaro a léto vyšlo co nejlépe a měli jsme radost z toho, že se nám něco krásného pro oko povedlo. ❖

M. Douděrová

Dub v Božci

Mým oblíbeným stromem, už od doby, kdy jsem přišel do Božce, je stoletý dub. Přežil několik světových válek i několik králů a vládařů. Kmen dubu je nemožné obejmout, jak je silný.

V létě je jeho listí zelené a jakoby průzračné. Když jsem zůstal před dubem stát déle, až do západu slunce, poslední paprsky dopadaly na jeho korunu a zdálo se, že celá svítí a září.

Šumění jeho listí mám rád, i vánek, který se uloží do jeho listoví.

Na podzim se mi zdá, jako by zestárl. Listí žloutne, hnědne a opadává. Bez listí vypadá jako bez závoje, bez obleku, je jako nahý.

Občas k němu zajdu a on mi připomene, že v jeho kmenu je skryta část života božeckých občanů. ❖

J. Rambousek

JARO

Co si budeme povídat. Jakmile přiletí rackové, začneme jaro cítit ve vzduchu. Kluci vytáhnou koloběžky, začnou se tvořit skupinky kolem důlků a jaro je tady. Zima odešla.

Na jaře budeme sledovat zázrak, který se každý rok opakuje – probuzení přírody. Něco uvidíme, nebo uslyšíme poprvé. Třeba píseň jívy, kde zpívá sbor včel, vosiček a jiného hmyzu. Škoda, že právě jívy jsou na jaře surově olamovány a tak je ničena pastva včel.

Květen je opravdu nejkrásnějším měsícem roku. Slunce a teplo vylákalo na zemský povrch všechno, co chce rašit, růst a kvést, co chce běhat, skákat a zpívat. Vše, co chce žít.

Háje se zazelenaly, mnohé listnaté stromy dokonce odkvetly a začínají kvést jiné. Dub letní a zimní se chlubí dlouhými převislými jehnědami.

Raší smrky, jedle a borovice.

Květen nám nepřináší nejen náruče zeleně a květů, ale také mnoho radostných citů, lásky a mateřství. Ze všech stran se ozývá ptačí zpěv, oznamující sokům, že ten či onen keř, nebo ta či ona dutina, jsou již obsazeny. Na mnohých hnízdech samičky pilně zahřívají vajíčka, na jiných dokonce o překot krmí otevřené hladové zobáčky.

Vzduchem se kmitají nejrůznější broučci, motýli, mouchy a jiný drobný hmyz a všichni společně mají velice na spěch. Vždyť musí včas splnit poslání pro které přišli na svět – zachovat svůj rod, postarat se o potomstvo.

J. Rambousek

Zvířecí mazlíčci

Přátelé,

jsou krásnoučký, hezoučký, miloučký a čekají jen na Vás.....

Kdo z nás nezná tato slova pana Srstky z pořadu „Chcete mě?“

A má pravdu, jsou krásnoučký, hezoučký, miloučký a můžeme je mít. Každým takovým krokem, kdy si řídíme do rodiny mazlíka, bychom si měli uvědomit, že to není na měsíc, ale leckdy na 15 – i víc let.

Budou nás stát další peníze, nejen za pořízení. Pravidelné očkovaní, dobrá strava, nemůžeme mít kliku a můžeme mít doma chronického maroda.

Zvážit by jsme měli i pojištění za způsobenou škodu, pokud máme doma tuláka a lumpa. Měli by jsme sebekriticky a soudně zhodnotit i naše zkušenosti a neřídít si něco, na co nestačíme. Vy-

sledný efekt z psíka, čiči či exota, by byl ten tam a pak by měl pan Srstka o práci postaráno.

Ale to jsou ojedinělé černé případy.

V naší obci je psů habaděj, od těch fon po ty vořechy, které nepřiradíte k ničemu ani s velkou fantazií.

Na světlé výjimky si myslím, že se u nás psí kámoši mají velice dobře. O tom už mluví to, že znám Karla, Barunu, Dášu, Áju, Adélku, Kačenu, Nikolku, Lucinku, Tomáše, Borise, Elišku, Bohouše a já mám doma Tonda.

Máme je pro radost, máme je pro ochranu, kamarádství, leckdy jsou jediní, koho máme. A hlavně, kdo vás vítá doma víc? Pes nebo partner s dětmi?

Snažme se jim tu jejich věrnost a lásku vrátet, postarat se o to, aby naší vinou nebyl náš mazlík, neštěstím pro někoho druhého. ❖

M. Douděrová

Svatý Jiří – patron skautů a dobrých skutků

Čtyřicátého dubna je svátek svatého Jiří. Den Jiřího, je svátkem rozpuku jara. Svatý Jiří vstává, zemi odemyká, aby tráva rostla

A tak sv. Jiří zůstává po celá staletí patronem lidovým. Na pražském hradě založil v roce 1915 kníže Vratislav baziliku sv. Jiřího, na Řípu je rotunda sv. Jiří. Na Konopišti arcivévoda František

Ferdinand de Este shromáždil sbírku sošek a obrazů sv. Jiřího, která čítá 1583 Jiříků a konkuruje druhé největší kolekci na světě, sbírce krále Jiřího V.

Legenda vypravuje, že vysvobodil princeznu od draka, kterého probodl

kopím. Staří Bulhaři a Srbové zabíjeli a pekli v tento den jehňata ověncená kvítím. Radovali se, že hrozná saň – zima, je přemožena, že se otevírá příroda k nové plodivé síle.

Svatý Jiří je patronem skautů a dobrých skutků, a tak si myslím, že máme dost důvodů, abychom si svatojiřskou tradici udrželi. ❖

J. Rambousek

Velikonoční tradice ve světě

Kde se na světě slaví Velikonoce? Všude, kde žijí křesťané, a také v oblastech, které svými tradicemi ovlivnili.

Odhady hovoří o více než dvou miliardách lidí, kteří představují asi třetinu všech obyvatel planety. V jednotlivých koutech zeměkoule se však vyvinuly i zcela zvláštní zvyky a způsoby oslavy tohoto církevního svátku.

EVROPA - ve většině evropských zemí lidé Velikonoce slaví, ale stejně tak jako u nás ustupuje do pozadí náboženský význam svátku a všichni se těší spíš na kulinářské speciality. U našich sousedů se objevují mnohdy stejné nebo podobné zvyky včetně pomlázky a zdobení kraslic. Italové pořádají rodinné pikniky do přírody s plnými košíky jídla, v celé zemi se pečou sladké dorty ve tvaru holubic.

ANGLIE - tady neznají šlehání pomlázkou, zato

vejce tu k velikonočním dnům neodmyslitelně patří. Vedou vejce z čokolády, která rodiče dětem schovávají po celém bytě. Na Velký pátek se pečou malé mazance s rozinkami. V některých částech Anglie přežívá starý zvyk, kdy druhé pondělí po Velikonocích ženy přivazují muže k židlím a vymáhají na nich jako výkupné drobné mince. Muži jim stejným oplácejí den po té, ale výkupným bývá polibek.

VELIKONOČNÍ OSTROVY- a co Velikonoční ostrovy v Tichém oceánu? Je vlastně jen náhoda, že svůj název dostaly od Holanďanů, kteří je objevili v roce 1722 právě na Velikonoční pondělí. Znamé kamenné hlavy s tím nemají nic společného a místní obyvatelé svůj ostrov nazývají po svém - Rapa Nui. ❖

*Podle knížky „České zvyky a obyčeje“
volně zpracovala Radka Folprechtová*

*Všem čtenářům Novin Krakovan a Božce
přejeme mnoho velikonoční radosti
Redakční rada*

Čtvrtletník NOVINY KRAKOVAN A BOŽCE vydává OÚ v Krakovanech

<http://krakovany.hyperlink.cz>

Redakční rada: D. Tluchořová, M. Drábková, Mgr. A. R. Folprechtová, L. Kašíková, L. Kubičková, Z. Neruda, J. Polák, S. Petříček st., J. Rambousek

Grafická úprava: M. Čábelka ml.

Náklad: 100 výtisků